



NORGES Jeger- OG FISKERFORBUND

Fiskeri- og Kystdepartementet

P.b. 8118 Dep.
0032 Oslo

Vår ref.: 521.0/øf-2011

Deres ref.:

Hvalstad, den: 07.09.2011

“Effektiv og bærekraftig arealbruk i havbruksnæringen – areal til begjær”. **Rapport fra ekspertutvalg oppnevnt av Fiskeri og Kystdepartementet.**

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) viser høringsbrev av 10. februar vedrørende “Effektiv og bærekraftig arealbruk i havbruksnæringen – areal til begjær” (Arealutvalgets rapport), fra ekspertutvalg oppnevnt av Fiskeri og Kystdepartementet (Arealutvalget) – deres ref.: 200602445-/CGR. NJFF viser også til at vi er gitt utsettelse på opprinnelig høringsfrist til ny frist 09.09.2011.

Innledning

NJFF berømmer Fiskeri og Kystdepartementet (FKD) for å ha nedsatt Arealutvalget, og Arealutvalget for det arbeidet som er gjort under ledelse av Peter Gullestad. Det som nå er på høring, understreker behovet som eksisterer mht å få detaljerte politisk vedtatte bestemmelser for de rammebetingelser denne nasjonalt viktige næringen må virke under dersom den skal komme inn i bærekraftig ramme nå og på lengre sikt.

Arealutvalgets rapport erkjenner langt på vei de utfordringene næringen sliter med, og som i miljøperspektiv særlig har rammet og rammer de ville bestandene av anadrome laksefisk. I tillegg har næringen vokst seg så stor, at det er åpenbare potensielle og reelle utfordringer knyttet til å videreføre næringen trygt rent næringsmessig på lengre sikt om ikke viktige grep tas raskt.

Næringen har selv gjennom tiår gjort vesentlige fremskritt mht metoder og annet for å begrense skadeomfanget. Næringens største utfordring har imidlertid vært at veksten i produksjon i all hovedsak har spist opp svært mange av de positive effektene enkelttiltak kunne ha hatt dersom produksjonsmengden ikke hadde økt så betydelig. Arealutvalgets forslag til tiltak er, etter NJFFs vurdering, i all hovedsak positive. Effekten av tiltakene er imidlertid ikke gitt selv om en får det beste ut av dem. Det er derfor avgjørende at de tiltak en ender opp med følges nøye opp, og at det gis rom for vesentlige hensiktsmessige endringer derom det viser seg at de ikke løser de miljøutfordringer en søker å løse.

Utgangspunktet til Arealutvalget var regjeringens bærekraftsstrategi som legger opp til en næring som drives miljømessig forsvarlig og er tilpasset hensynet til havmiljø og biologisk mangfold. Regjeringen har definert 5 miljømål for en bærekraftig oppdrettsnæring:

- Havbruk bidrar ikke til varige endringer i de genetiske egenskapene til villfiskbestandene
- Alle oppdrettslokaliteter som er i bruk holder seg innenfor en akseptabel miljøtilstand og har ikke større utslipp enn det resipienten tåler

- Sykdom i oppdrett har ikke bestandsregulerende effekt på villfisk og mest mulig av oppdrettsfisken vokser opp til slakting med minimal medisinbruk
- Havbruksnæringen har en lokalitetsstruktur og arealbruk som reduserer miljøpåvirkning og smitterisiko
- Havbruksnæringens behov for fôrråstoff dekkes uten overbeskatning av de viltlevende marine ressursene

Arealutvalget har etter NJFFs mening levert en omfattende og god rapport som foruten forslag til endringer i produksjonsstruktur også oppsummerer næringens utvikling og utfordringer på en god måte. NJFF kunne nok tenkt seg at utvalget ikke bare hadde fokusert på de fire første punktene i regjeringens bærekraftstrategi, men også inkludert omtanken for de marine ressursene og effekter fra næringen på det marine fisket når en først iverksatte en så betydelig prosess. Dette gjelder forurensning med negativ effekt på marint liv, fôrråstoffproblematikken og potensiell genetisk påvirkning ved torskeoppdrett i åpne merder (svinn av befruktete egg og voksenfisk) m.m.. NJFF støtter her i stor grad Norges Fiskarlags bekymringer og kritikk mht mangelfull fokus på denne delen av problemstillingene som også følger en stor oppdrettsindustri.

Proessen videre bli viktig. NJFF håper at det endelige resultatet av denne prosessen medfører at det blir gjort reelle og virksomme grep for å gjøre næringen miljømessig bærekraftig inn i fremtiden. Rent faglig mener NJFF det er avgjørende at en inntil tiltakspakken er vurdert, vedtatt, prøvd ut og eventuelt justert og eventuelt funnet å være en bærekraftig modell, fryser veksten i næringens produksjonsvekst. Likeså mener NJFF det er svært viktig av regjering og forvaltning uavhengig av dette snarest initierer en prosess med sikte på å få all oppdrett av fisk i Norge inn i lukkede anlegg.

Kommentarer til de enkelte forslagene

I det følgende er NJFFs kommentarer til de enkelte av Arealutvalgets tiltaksforslag.

10.1 Etablering av strømkatalog for hele kysten og fjorder.

NJFF støtter forslaget. Dette vil ha stor betydning for å forstå spredning av parasitter og sykdomsorganismer samt vandringsveier for anadrome laksefisk langs kysten og i fjordene.

10.2 Utrede pålegg til næringen om å gjøre hydrografiske observasjoner.

NJFF støtter forslaget. Dette skal gjøres ved etablering av anlegg i dag også, men en bedre forståelse av hydrografien enn den en har i dag, vil kunne avdekke tilfeller av feildimensjonerte anlegg/fortøyninger m.m..

10.3 Kartlegge kystsonen.

NJFF støtter forslaget. Et svært kostnadskrevende tiltak, men det vil sannsynligvis være av stor nytte både mht akvakultur og andre fiskeri- og miljøtilknyttede problemstillinger langs kysten.

10.4 Produksjonsområder med egne utsettsoner – koordinert utsett og brakklegging.

NJFF støtter forslaget, men denne støtten vil avhenge av at de endelige grensene for soner og branngater, samt at koordineringen av utsett og brakklegging er hensiktsmessige i forhold til målet med dem. NJFF ser at dette tiltaket vil kunne skape utfordringer for mindre aktører i næringen, men ser også at utviklingen i økende grad har gått mot større aktører uavhengig av dette tiltaket.

10.5 Prosess for opprettelse av produksjonsområder og utsettsoner.

NJFF stiller seg bak det prinsipielle i dette tiltaket, og mener det er avgjørende at opprettelse av produksjonsområder og utsettsoner skjer uavhengig av dagens plassering av oppdrettslokaliteter. Videre at grensene ikke tilpasses allerede eksisterende anlegg der slik tilpassing faglig sett er u hensiktsmessig.

10.6 Lokalisering, saksbehandling, flytting, samlokalisering og samdrift.

NJFF anerkjenner prinsippet såfremt samlokalisering av saltvannsfiskkonsesjoner og konsesjoner for anadrome laksefisk ikke medfører at hele konsesjonen omdannes til konsesjon for anadrome laksefisk.

10.7 Lokaliteter til bruk under krise- og sykdomssituasjoner.

NJFF anerkjenner prinsippet; såfremt denne type lokaliteter ikke tas i bruk der utslakting og brakklegging er mer hensiktsmessig. Det er også avgjørende at de små NLF vi allerede har ikke kan bli vurdert som kriselokaliteter, men heller i større grad enn i dag gjøres oppdrettsfrie.

10.8 Oppheve laksetildelingsforskriften §34, den såkalte 4-6-regelen.

NJFF støtter forslaget. Grunnlaget for denne regelen faller for så vidt, slik vi forstår det, i praksis bort dersom en innfører ny struktur gjennom produksjonsområder og utsettsoner.

10.9 Endre beregning og statistikkføring av tap i oppdrett.

NJFF støtter forslaget; forutsatt at begrepet "tapsberegning" fjernes. Dersom en skal ta forvaltningens og næringens 0-visjon mht rømming på alvor, forutsetter dette at en har eksakt kunnskap om det antall fisk som settes i den enkelte merd. Med et slikt bakgrunnstall skal det ikke være nødvendig å estimere tap av reelle individer, men komme et eksakt tall basert på utsett.

10.10 Plikt til å rapportere hvor settefisken kommer fra.

Dekkes av eksisterende regelverk – andre tiltak vil være mer egnet til å bedre settefiskkvaliteten. Forutsatt at en har eksakt kontroll med antall fisk satt ut, vil handlingsregelen om tiltak ved overskridelse av maksimalt tillat svinn (dødelighet og rømming) være et incitament til å holde god kvalitet på settefisk. Det samme vil for eksempel en individmerkeordning der det betales depositum for hvert merke, med tilbakebetaling av depositum ved retur av merker etter slakt.

10.11 Handlingsregler – viktige verktøy for god samfunnsstyring.

NJFF støtter intensjonene bak dette prinsippet.

10.12 Handlingsregel for regional justering av MTB og adgang til miljøbetinget flytting.

NJFF støtter ikke forslaget som foreslått. NJFF mener endringer i tillatt MTB må foretas på produsentnivå, og at flytting i for stor grad også vil kunne medføre utilsiktet flytting av medfølgende miljøutfordringer.

Når det gjelder justering av MTB støtter NJFF at en rimelig nok bør nedjustere produksjonen dersom miljøkonsekvensene tilsier det. I enkelte tilfeller kan det være at det er deler av næringen i området som utgjør det reelle problemet. I slike tilfeller vil en generell nedjustering på alle anleggene straffe også de oppdretterne som driver godt, snarere enn å belønne dem.

10.13 Prinsipp for utvikling av handlingsregel for å redusere lusepress på villaks og sjørret.

NJFF støtter dette, men vil samtidig slå fast at en slik støtte må inkludere at lusepressindikatorer må omfatte lus på villfisk så vel som laksefisk i merder.

10.14 Etablering av handlingsregel for å sikre villaks mot genetisk påvirkning fra rømt laks.

NJFF støtter ikke forslaget slik det er fremsatt, da det bryter med regjeringens bærekraftstrategi. Det er, slik NJFF tolker det, ikke grad av genetisk påvirkning som er utslagsgivende, men hvorvidt den genetiske påvirkningen er varig eller ikke. Det er svært usikkert hvilken effekt selv en tilsynelatende liten grad av genetisk påvirkning vil ha, og slik NJFF forstår det tilsier bærekraftstrategien en 0-strategi også mht genetisk påvirkning.

10.15 Ingen tillatelser eller økning av MTB før produksjonsområdene er etablert.

NJFF støtter forslaget, men forutsette en utvidet stans i nye tillatelser og økt MTB inntil en ser om effekten av produksjonsområdene er som tilsiktet.

10.16 Friere etablering av lukkede anlegg i sjø.

NJFF støtter forslaget, men mener en må ha en langt mer offensiv holdning mht å få næringen over i lukkede anlegg enn å overlate dette til næringen alene. På sikt må hele produksjonen foregå i lukkede anlegg, og all ny vekst må etter NJFFs mening kun tillates i lukkede anlegg.

10.17 Oppheve grensen på 250g for settefisk – friere etablering av akvakulturanlegg på land.

NJFF støtter forslaget.

10.18 Forsterket miljøovervåking av store lokaliteter og grupper av lokaliteter.

NJFF støtter forslaget.

10.19 Prioritere søknader om etablering eller utvidelse av settefiskanlegg.

NJFF støtter ikke forslaget. NJFF vurderer det slik at hvert produksjonsområde skal være selvforsynt med smolt i den mengden utsettstillatelsene tilsier for dermed å unngå frakt av smolt over/mellom sonegrensene.

10.20 Anbefaling til næringen om organisering av felles tiltak.

NJFF støtter forslaget.

10.21 Statlig forventninger til akvakultur i regionale og kommunale planer.

NJFF støtter forslaget. Forventningene må klargjøre at næringen jobber innenfor regjeringenes bærekraftstrategi og at villfisk i alle henseender skal ha forrang dersom uheldige effekter avdekkes eller blir vurdert som sannsynlige.

10.22 Pilotplaner for akvakultur i utvalgte områder.

NJFF støtter forslaget med samme forutsetninger som under pkt 10.21.

10.23 Utarbeiding av veileder for planlegging av akvakultur.

NJFF støtter forslaget. NJFF mener allikevel at forslaget virke noe utdatert i lys av de endringer det ellers legges opp til fra Arealutvalget.

10.24 Evaluering av eiendomsskattordningen etter at produksjonsområder er etablert.

NJFF støtter forslaget.

10.25 Forskningsbehov.

NJFF støtter forslaget.

I tillegg støtter NJFF begrunnelsen og tankene bak de to nye punktene Norske Lakseelver i sin høringsuttale har foreslått å legge til tiltakslisten: *Nytt punkt 10.26 Skifte fra MTB til MTU* og *nytt punkt 10.27 Handlingsregel om tiltak i elv ved rømmingshendelser.*

Vennlig hilsen

NORGES JEGER- OG FISKERFORBUND



Siri Parmann
Fagleder

Saksbehandler: Øyvind Fjeldseth